

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Naděždy Řehákové a soudkyň JUDr. Ivanky Havlíkové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobce:	Suverénní řád Maltézských rytířů – České převorství IČO: 00569623 se sídlem Velkopřevorské náměstí 485/4, Praha 1, zastoupen JUDr. Alenou Štumpfovou, advokátkou, se sídlem Praha 6, Markétská 1
proti žalovanému:	Ministerstvo zemědělství se sídlem Praha 1, Těšnov 65/17,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2020, č. j. 58853/2020-MZE-11 181

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

- 1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Ústředí Státního pozemkového úřadu, Sekce majetku, Oddělení restitucí (dále jen „Ústředí SPÚ“) ze dne 30. 7. 2020, č. j. SPU 209542/2020.

2. Uvedeným rozhodnutím Ústředí SPÚ podle § 94 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu zrušilo rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Středočeský kraj a hl. m. Prahu (dále jen „KPÚ“) ze dne 14. 8. 2019, kterým byly žalobci podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o majetkovém vyrovnání“), vydány v rozhodnutí uvedené zemědělské nemovitosti v katastrálním území Březiněves a Zdiby. Současně byla věc vrácena KPÚ k novému projednání a rozhodnutí.
3. Důvodem zrušení rozhodnutí KPÚ bylo zjištění Ústředí SPÚ, že vydáním předmětných pozemků došlo k porušení ust. § 3, § 5 a § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání, neboť v občanskoprávních řízeních, které probíhaly o žalobách církevních institucí Nejvyšší soud dospěl k závěru, že žalobce není oprávněnou osobou, neboť k odnětí majetku církvím došlo konfiskací podle dekretu č. 12/1945 Sb. před rozhodným obdobím.

II. Rozhodnutí žalovaného (napadené rozhodnutí)

4. Napadené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno jako odvolací rozhodnutí v přezkumném řízení podle § 94 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen správní řád), které bylo vedeno ve věci předmětného restitučního rozhodnutí vydaného KPÚ. Žalovaný vyšel ze zjištění, že důvodem k zahájení přezkumného řízení před Ústředím SPÚ bylo usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 4 Co 238/2018, kterým byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 26 C 3/2016-325 ze dne 18. 5. 2018 vydaný v restituční věci žalobce, a věc byla vrácena k novému projednání a rozhodnutí. Vrchní soud v Praze v uvedeném usnesení vycházel z právního názoru Nejvyššího soudu České republiky v rozsudku č. j. 28 Cdo 2620/2019-452 ze dne 7. 1. 2020, že u Suverénního řádu Maltézských rytířů – Českého velkopřevorství došlo ke konfiskaci majetku podle dekretu prezidenta republiky a je tedy dána překážka vydání majetku podle § 8 odst. 1 písmeno h) zákona o majetkovém vyrovnání, neboť uvedený řád není oprávněnou osobou ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 cit. zákona.
5. Žalovaný uvedl, že Ústředí SPÚ pak i v této věci nemohlo dojít k jinému závěru než, že i KPÚ v předmětném rozhodnutí restituční věc nesprávně posoudil, a proto usnesením ze dne 27. 3. 2020 zahájilo přezkumné řízení ve věci zrušení předmětného rozhodnutí. Zahájení řízení bylo přes odvolání žalobce potvrzeno rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 6. 2020. Rozhodnutí v přezkumném řízení (rozhodnutí v dané věci vydané Ústředím SPÚ v 1. stupni) bylo vydáno dne 30. 7. 2020.
6. Žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí vypořádával s odvolacími námitkami žalobce, že Ústředí SPÚ nemá materiální ani procesní kompetenci k rozhodování dle § 94 a násl. v souladu s ust. § 46 odst. 3 správního řádu v řízení o restitučních nárocích dle zákona o majetkovém vyrovnání. Žalobce namítal, že správní řád se ve věcech vydání zemědělských nemovitostí podle cit. zákona vztahuje pouze na řízení před prvostupňovým správním orgánem, kterým je krajský pozemkový úřad. Podle § 9 odst. 10 zákona o majetkovém vyrovnání je jediným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí o vydání zemědělské nemovitosti žaloba podle části páté o.s.ř. Okamžikem právní moci rozhodnutí se řízení dostává ze sféry správního řízení do sféry rozhodování soudů. Zákon o majetkovém

vyrovnání tedy dle názoru žalobce vylučuje použití správního řádu jak na odvolací řízení, tak i na další navazující řízení, včetně řízení přezkumného. Ústředí SPÚ jednalo zcela mimo svoji kompetenci, zasáhlo do moci soudní a jeho rozhodnutí je tudíž nicotné. Žalobce také poukázal na § 94 odst. 2 správního řádu, podle kterého není přezkumné řízení přípustné, jestliže byl rozhodnutím účastníkovi udělen souhlas k právnímu jednání nebo povolen vklad práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí nebo jestliže bylo rozhodnuto ve věci osobního stavu a žadatel nabyt práva v dobré víře. Dovolával se zásady správního řízení dle v § 3 správního řádu s tím, že Ústředí SPÚ samo neučinilo žádné úkony ani zjištění, a nemůže se dovolávat soudních rozhodnutí, která z povahy věci nejsou dosud konečná a nejsou závazná pro dotčené rozhodnutí.

7. Žalovaný odvolacím námitkám žalobce nepřisvědčil.
8. Podle žalovaného je možné rozhodnutí KPÚ přezkoumat podle příslušných ustanovení správního řádu, který je obecným právním předpisem, podle něhož postupují všechny správní orgány, s výjimkou případů, kdy je zvláštním právním předpisem stanoven odlišný postup. Zákon o majetkovém vypořádání žádné speciální ustanovení vylučující použití ustanovení správního řádu o přezkumném řízení neobsahuje. Vyloučení přezkumného řízení nelze dovodit ani z § 9 odst. 8 a § 10 zákona o majetkovém vyrovnání, jenž vylučují pouze odvolání jako řádný opravný prostředek a místo něj stanoví řádným opravným prostředkem žalobu podle části páté o.s.ř. Ostatní opravné prostředky podle správního řádu vyloučeny nejsou. Žalovaný odkázal na obdobné posouzení učiněné Městským soudem v Praze v řízení vedeném pod sp. zn. 10 A 75/2017.
9. Žalovaný uvedl, že správní orgán, který rozhodnutí vydal, nemá možnost žalobu podat, neboť tu má pouze účastník řízení. KPÚ je v daném případě prvoinstančním správním orgánem, Ústředí SPÚ je odvolacím (nadřízeným) správním orgánem. Současné může být a v tomto případě i je Česká republika - Státní pozemkový úřad (dále jen „SPÚ“) u části majetku povinnou osobou, a to na základě příslušných ustanovení zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů. Je však třeba tyto role rozlišovat a postupovat podle správního řádu i v případech, kdy je SPÚ povinnou osobou stejně jako u jiných povinných osob. V tomto případě podal příslušný SPÚ návrh na přezkum rozhodnutí jako účastník řízení, nikoli jako správní orgán. Přezkumné řízení se však zahajuje vždy z úřední povinnosti, pokud k tomu existuje řádný důvod. Dle žalovaného není rozhodné, že rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, které k přezkumu vedlo, se týká jiného řízení, než ve kterém bylo vydáno předmětné rozhodnutí, neboť soud se zabýval otázkou oprávněnosti restitučního nároku Maltézských rytířů – která je pro všechna řízení tatáž.
10. Žalovaný nepřisvědčil ani námitce žalobce o nepřípustnosti přezkumného řízení dle ust. § 94 odst. 2 správního řádu s tím, že se nejedná o situace, na které toto ustanovení dopadá.
11. Žalovaný s odkazem na vývoj soudních rozhodnutí v restitučních kauzách žalobce, včetně posledních rozsudků Nejvyššího soudu ČR usuzuje na to, že žalobci je tento vývoj znám a že žalobce nemohl být od počátku v dobré víře a v dobré víře nabyt svých práv. Správní orgán sice hodnotí všechny podklady pro své rozhodnutí v jejich vzájemných souvislostech dle své úvahy, ale nemůže si dovolit opomenout takto závažné rozsudky jako důležité podklady k rozhodnutí. Těžko si lze představit, že by bylo možno dospět k jinému či

dokonce opačnému závěru stran oprávněnosti řádu či překážky k vydání než dospěl Nejvyšší soud ČR. Nejvyšší soud zodpověděl předběžnou otázku zcela jasně, opakovaně a proto nebylo nutné čekat na formální ukončení jednotlivých řízení.

12. Z výše uvedených důvodů žalovaný rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

III. Žaloba

13. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. Namítal, že Ústředí SPÚ ve věci jednalo a rozhodlo zcela mimo svou kompetenci, neboť věcná a místní příslušnost pro rozhodování o návrhu na vydání zemědělských nemovitostí je dána jiným předpisem, a to ust. § 9 zákona o majetkovém vyrovnání. Přezkoumání rozhodnutí KPÚ tak náleží do výlučné pravomoci soudu v občanskoprávním řízení, nikoliv do pravomoci Ústředí SPÚ. Ústředí SPÚ tak svým zrušujícím rozhodnutím zasáhlo do věcné příslušnosti soudu. Ustanovení § 9 zákona o majetkovém vyrovnání představuje vůli zákonodárce proces přezkumu vydání zemědělských nemovitostí (v soukromoprávních věcech) vyloučit z působnosti správních orgánů. Toto ustanovení stanoví, že proti rozhodnutí o vydání zemědělských nemovitostí místně a věcně příslušného správního orgánu, krajského pozemkového úřadu, podle § 9 odst. 4 až 6 se nelze odvolat. Rozhodl-li pozemkový úřad podle tohoto zákona, může být tato věc projednána v řízení podle části páté občanského soudního řádu. K řízení je v prvním stupni příslušný krajský soud (§ 9, odst. 10) zákona). Pravomocné rozhodnutí místně a věcně příslušného KPÚ, které zakládá vlastnické právo oprávněné osoby k nemovitému majetku označenému v rozhodnutí, je veřejnou vkladovou listinou ke vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí. Povinná nebo oprávněná osoba mají jako účastníci řízení rovné postavení a v případě nesouhlasu s rozhodnutím krajského pozemkového úřadu mají pouze možnost obrátit se na soud, aby ve věci rozhodl. V případě, že tuto možnost účastník řízení nevyužije, je rozhodnutí krajského pozemkového úřadu rozhodnutím konečným a Ústředí SPÚ nemá působnost vydat zrušovací rozhodnutí, kterým se toto pravomocné rozhodnutí o vydání zemědělské nemovitosti od počátku ruší. Tím, že je vyloučeno z přezkoumání místně a věcně příslušného krajského pozemkového úřadu o vydání zemědělské nemovitosti, je dáno, že nemůže takové rozhodnutí ani přezkoumávat v řádném nebo mimořádném přezkumném řízení. Soudy nerozhodují ve správním soudnictví, ale v občanském soudním řízení o podmínkách spojených s vydáním nemovitostí v restitučním řízení. Právo vlastnické je evidentně právem soukromým a soukromé právo vyžaduje vyšší stupeň soudní ochrany, než jaký by mu byl poskytován ve správním soudnictví.
14. V řízení podle části páté o.s.ř. ve věcech, kdy bylo rozhodnuto správním orgánem, se nejedná o soudní přezkum úkonů správního orgánu, ale o projednání a rozhodnutí o věci samé od počátku soudem. Dle žalobce je tedy nepřípustné, aby soud, a tedy i správní orgán vyššího stupně - Ústředí SPÚ rozhodnutí v soukromoprávní věci zrušil a aby se znovu věcí zabýval správní orgán.
15. Žalobce namítal, že zrušené pravomocné rozhodnutí KPÚ bylo vydáno v mezích zákona, protože vycházelo ze skutkových zjištění o stavu k datu vydání rozhodnutí. Žalobkyně poukázala na to, že Ústředí SPÚ rozhodovalo nadto za situace, kdy rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 26 C 3/2016-325 ze dne 18. 5. 2018, kterým byla zamítnuta

žaloba ČR- Státního pozemkového úřadu ve věci účastníka Suverénního řádu Maltézských rytířů - České velkopřevorství byl zrušen rozsudkem Vrchního soudu v Praze pouze z formálních důvodů a nadto se procesní závěry Ústředí SPÚ v této věci týkají jiného okruhu sporů, kdy žalobce, jako oprávněná osoba, uplatňuje žalobou své nároky podle ust. § 18 zákona o majetkovém vyrovnání. KPÚ v předmětném pravomocném rozhodnutí ze dne 14. 8. 2019 však doklady o konfiskaci majetku zkoumal a dospěl k závěru, že žalobce je oprávněnou osobou.

16. Přestože se žalobce podle uvedeného pravomocného rozhodnutí KPÚ, které nebylo napadeno žalobou podle části páté o.s.ř., stal vlastníkem svého historického majetku, a nabyt tak vlastnické právo v souladu se zákonem o majetkovém vyrovnání, žalovaný a Ústředí SPÚ toto vlastnické právo žalobce nerespektovaly a rozhodly mimo svou zákonnou pravomoc.
17. Žalobce namítal, že Ústředí SPÚ vydalo své rozhodnutí účelově ve snaze zvrátit rozhodnutí jemu podřízeného správního orgánu v době, kdy již nebylo možné rozhodnutí krajského pozemkového úřadu nechat přezkoumat podáním žaloby podle části páté o.s.ř. účastníkem řízení.
18. Žalobce se ve svých žalobních tvrzeních o excesu výkonu státní moci z ust. § 9 zákona o majetkovém vyrovnání opírá o ústavní i zákonné předpisy (čl. 2) a 3) Ústavy České republiky a zásad správního řízení dle § 2 odst. 1-3 správního řádu). Napadené rozhodnutí považuje za nezákonné, a proto navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

19. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že správní řád, dle něhož bylo přezkumné řízení vedeno, je obecným a základním právním předpisem, podle kterého je třeba postupovat ve všech správních řízeních, s výjimkou případů, ve kterých je zvláštním právním předpisem přímo stanoven odlišný postup. Zákon o majetkovém vyrovnání však žádné speciální ustanovení, které by vylučovalo použití správního řádu ve vztahu k přezkoumávání rozhodnutí, neobsahuje. Ustanovení § 9 odst. 8 cit. zákona, kterým žalobce argumentuje, pouze vylučuje odvolání, namísto kterého je jako řádný opravný prostředek určena žaloba podle části páté zákona občanského soudního řádu, uvedené však nemá vliv na obecnou úpravu použití dozorčích a mimořádných opravných prostředků tak, jak je připouští správní řád. Tyto zákon o majetkovém vyrovnání nevylučuje a přezkum dle správního řádu je tak možný. K tomuto závěru dospěl také Městský soud v Praze ve svém rozsudku čj. 10 A 75/2017-89 ze dne 6. 11. 2020.
20. Dle žalovaného se neuplatní ani ust. ustanovení § 94 odst. 2 správního řádu, neboť se nejedná o rozhodnutí, kterým by byl účastníkovi udělen souhlas k právnímu jednání nebo povolen vklad práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí, ani jím nebylo rozhodnuto ve věci osobního stavu.
21. Výlukové ustanovení zjevně dopadá pouze na rozhodnutí o povolení vkladu podle § 18odst. 1 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon). I tomuto

názoru přisvědčil Městský soud v Praze v již citovaném rozsudku č. j. 10 A 75/2017-89 ze dne 6. 11.2020.

22. Žalobce také nemohl být od počátku v dobré víře, jestliže znal vývoj judikatury, a tedy v ní ani nemohl nabýt práv. Ústředí SPÚ tím, že posuzovalo, zda nelze důvodně pochybovat o tom, že pravomocné rozhodnutí KPÚ bylo vydáno v souladu s právními předpisy, použilo nástroj sebekontroly zákonnosti rozhodování veřejné správy. V daném případě důvodem byl závazný právní názor vyslovený Nejvyšším soudem ČR v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 2620/2019-452. ohledně konfiskace majetku podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, a o neoprávněnosti žalobce ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o majetkovém vyrovnání. Dle žalovaného pak logickou úvahou nelze dospět k jinému závěru než, že není splněna ani podmínka oprávněnosti dle § 5 zákona o majetkovém vyrovnání. Navíc je zde překážka vydání věci podle § 8 odst. 1 písm. h) zákona, kdy věc konfiskovanou na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., nebo dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. nelze vydat. Ústředí SPÚ tudíž nemohlo dojít k jinému závěru, než že KPÚ věc nesprávně posoudil. V takovém případě mu nezbylo, než rozhodnutí KPÚ v přezkumném řízení zrušit a věc vrátit KPÚ k novému projednání a rozhodnutí. Žalovaný pak nepochybil, jestliže rozhodnutí Ústředí SPÚ jako správné potvrdil.
23. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby soud podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Replika žalobce

24. Žalobce v replice oponoval názoru žalovaného, že právní názor vyslovený Nejvyšším soudem ČR v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 2620/2019, by měl být závazný pro uvedené řízení. Nastolil otázku, zda pro Ústředí SPÚ bude závazný i právní názor vyslovený v nálezech Ústavního soudu: sp. zn. II. ÚS 1920/2020 a sp. zn. I. ÚS 1975/2020. Ústavní soud se v těchto svých dvou nálezech dotýká hodnocení postupu přezkumných soudů - Vrchního soudu v Praze a Nejvyššího soudu ČR při zkoumání naplnění výluky z restituce podle § 8 odst. 1 písm. h) zákona č. 428/2012 Sb., a to z pohledu kolize restituční výluky a restitučního titulu. Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1920/2020, se přitom zabývá rozhodnutími Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2620/2019 a sp. zn. 28 Cdo 4000/2018 (oba tyto spory se týkají žalobce) se závěrem, že v důsledku zastavení se u důvodu výluky z restituce nedošlo u odvolacího a dovolacího soudu k posouzení restitučního titulu samotného, včetně jeho zákonných podmínek, čímž došlo k porušení práva oprávněné osoby na spravedlivý proces.
25. Na podporu svých tvrzení žalobce předložil nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1920/2020 a I. ÚS 1975/2020. V dalším žalobce argumentoval jako v podané žalobě a odkázal na její obsah.

VI. Vyjádření žalovaného k replice žalobce

26. Žalovaný setrval na svém názoru, že přezkumné řízení v daném případě bylo možné, a z hlediska zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí též nezbytné provést, proto napadené

rozhodnutí není rozhodnutím nezákonným. Na podporu svých tvrzení žalovaný předložil rozsudky Městského soudu v Praze čj. 10 A 75/2017-89 a čj. 9 A 92/2017-132 řešící danou problematiku, v nichž soud v obou případech neshledal oprávněnou námitku žalobce, podle které nelze přezkumné řízení podle § 94 a násl. správního řádu provést, a to s ohledem na § 9 odst. 8 ve spojitosti s odst. 10 zákona o majetkovém vyrovnání.

VII. Posouzení věci městským soudem

27. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, podle § 65 a násl. zákon č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s.ř.s.) v mezích žalobních námitek. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.)
28. Žaloba není důvodná.
29. Soud se předně zabýval povahou rozhodnutí žalovaného ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím Ústředí SPÚ v této věci (žalobou napadená rozhodnutí). Rozhodnutím Ústředí SPÚ bylo v řízení podle § 94 a násl. správního řádu zrušeno pravomocné rozhodnutí Krajského pozemkového úřadu ze dne 14. 8. 2019, jímž byly žalobci vydány zemědělské nemovitosti v katastrálním území Březiněves a Zdiby podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Protože v případě napadených rozhodnutí jde o rozhodnutí vydaná v přezkumném řízení správním podle správního řádu a protože jimi bylo zrušeno rozhodnutí ve věci restitučního nároku žalobce na vrácení zemědělských nemovitostí, které je podkladovým rozhodnutím pro zápis jeho vlastnického práva do katastru nemovitostí, je zřejmé, že zrušením rozhodnutí KPÚ došlo k dotčení právní sféry žalobce, a proto rozhodnutí Ústředí SPÚ je svou povahou rozhodnutím ve smyslu § 65 s.ř.s. Jako takové je přezkoumatelné soudem ve správním soudnictví.
30. Stěžejní otázkou sporu mezi účastníky řízení je, zda se v řízení o vydání zemědělské nemovitosti podle § 9 zákona o majetkovém vyrovnání může použít institut přezkumného řízení podle správního řádu.
31. Podle § 9 odst. 8 zákona o majetkovém vyrovnání proti rozhodnutí pozemkového úřadu podle odstavců 4 až 6 se nelze odvolat.
32. Podle § 9 odst. 10 zákona o majetkovém vyrovnání „rozhodl-li pozemkový úřad podle tohoto zákona, může být tato věc projednána v řízení podle části páté občanského soudního řádu. K řízení je v prvním stupni příslušný krajský soud.
33. Podle § 94 odst. 1, věty první správního řádu v přezkumném řízení správní orgány z moci úřední přezkoumávají pravomocná rozhodnutí v případě, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy.
34. Podle § 94 odst. 2 správního řádu přezkumné řízení není přípustné, jestliže byl rozhodnutím účastníkovi udělen souhlas k právnímu jednání nebo povolen vklad práva nemovitosti evidované v katastru nemovitostí nebo jestliže bylo rozhodnuto ve věci osobního stavu a žadatel nabyl práv v dobré víře. V přezkumném řízení nelze

přezkoumávat ani rozhodnutí vydaná podle § 97. Rozhodnutí odvolacího správního orgánu podle § 90 odst. 1 písm. b) nelze přezkoumávat, jestliže již bylo při novém projednávání věci vydáno nové rozhodnutí.

35. Podle § 97 odst. 3 správního řádu rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, příslušný správní orgán zruší nebo změní, popřípadě zruší a věc vrátí odvolacímu správnímu orgánu nebo správnímu orgánu prvního stupně; tyto správní orgány jsou vázány právním názorem příslušného správního orgánu.
36. Soud neshledal důvodnými námitky žalobce, že přezkumné řízení podle § 94 a násl. správního řádu a napadená rozhodnutí v tomto řízení vydané nespádala do rozhodovací pravomoci Ústředí SPÚ a žalovaného.
37. Městský soud v Praze již v obdobné věci (rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 10A 75/2017 ze dne 6. 11. 2020) judikoval, že správní řád je obecným právním předpisem a jeho ust. § 94 správním orgánům umožňuje přezkum pravomocných rozhodnutí vydaných ve správním řízení, jestliže *lze důvodně pochybovat* o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy. Podle tohoto obecného právního předpisu postupují správní orgány vždy, když zvláštní (speciální) právní úprava nestanoví odlišný postup (viz § 1 odst. 2 správního řádu). V případě existence zvláštní právní úpravy jsou správní orgány povinny upřednostnit speciální úpravu před úpravou obecnou obsaženou ve správním řádu. V daném případě zvláštní právní úprava obsažená v § 9 zákona o majetkovém vyrovnání výslovně vyloučila z použití obecné právní úpravy toliko dvě situace, a to použití lhůty k vydání rozhodnutí (viz § 9 odst. 7 zákona o majetkovém vypořádání) a možnost podání odvolání (viz § 9 odst. 8 zákona o majetkovém vyrovnání). S ohledem na výše uvedené a vzhledem k principu obsaženému v § 1 odst. 2 správního řádu nelze dospět k jinému závěru než, že zákon o majetkovém vyrovnání, s výjimkou § 9 odst. 7 a 8, nikterak nevylučuje použití ustanovení správního řádu. Bylo-li by úmyslem zákonodárce vyloučit v řízeních vedených podle zákona o majetkovém vyrovnání i jiná ustanovení správního řádu, učinil by tak, jak to výslovně učinil v případě § 9 odst. 7 a 8 zákona o majetkovém vypořádání a jak to činí i v jiných zákonech. Neučinil-li tak, je nutno vycházet z tohoto, že použití obecné právní úpravy obsažené ve správním řádu, včetně přezkumného řízení, je možné.
38. Z ust. § 9 odst. 10 zákona o majetkovém vyrovnání nelze nikterak dovozovat, že by po vydání rozhodnutí krajského pozemkového úřadu bez dalšího došlo k přenesení působnosti zcela do soukromoprávní sféry. Pravomoc soudu v občanskoprávním řízení dle § 9 odst. 10 cit. zákona sice jednoznačně znamená přezkum rozhodnutí vydaných pozemkovým úřadem podle zákona o majetkovém vyrovnání v soudním řízení podle části páté o.s.ř., nicméně ne vždy však k takovému řízení před soudem v občanskoprávním řízení musí dojít (srov. dikci cit. zákonného ustanovení ve slovu „může“). Ve stanovení věcné působnosti soudu k přezkumu správních rozhodnutí v občanskoprávním řízení nachází totiž svůj odraz skutečnost, že ve sporu o vydávání zemědělských nemovitostí dle § 9 zákona o majetkovém vyrovnání jde o rozhodnutí v soukromoprávní věci – o rozhodnutí o vlastnickém právu. Protože, vzhledem k povaze tohoto hmotného práva, je žádoucí poskytnout nejvyšší ochranu, kterou je ochrana soudní, pak právě s ohledem na soukromoprávní charakter jsou příslušné k posouzení zákonnosti vydání nemovitostí do vlastnictví v restituční věci civilní soudy podle části páté o.s.ř. a nikoliv soudy správní,

neboť civilní soud nebude pouze provádět přezkum správního rozhodnutí, ale je povolán k tomu, aby případně sám rozhodl o věci.

39. To, zda k takovému řízení (resp. oprávněnému prostředku, přezkumu ...) před civilními soudy dojde, závisí na aktivitě těch, kdož byli účastníky řízení před správním orgánem, zda se takového soudního přezkumu a v jakém rozsahu dovolají. Tato možnost přezkumu je v dispozici účastníků řízení před pozemkovým úřadem, nevylučuje však, že v případě, kdy vyjdou najevo pochybnosti o zákonnosti vydání rozhodnutí pozemkového úřadu (což může vyjít najevo i v jiném správním či soudním řízení), by nebylo možno učinit nápravu původního správního rozhodnutí vlastními dozorčími prostředky správního orgánu, a to ať již z podnětu kohokoliv nebo - jde-li dokonce o pochybnosti vyvěrající ze soudních rozhodnutí - tím spíše z úřední povinnosti správního orgánu v řízení podle § 94 správního řádu. Taková situace nastala v daném případě. Žalovaný z jiného případu vydání nemovitostí žalobci řešeném Vrchním soudem v Praze a Nejvyšším soudem České republiky zjistil pochybnosti o oprávněnosti restitučního nároku žalobce v otázce způsobu odnětí majetku v minulosti (restitučního titulu), a proto *tyto pochybnosti zakládaly zákonný důvod* pro přezkum rozhodnutí o vydání zemědělských nemovitostí i dle § 94 správního řádu.
40. K námitkám žalobkyně, které připouštějí jako jediný přezkum rozhodnutí pozemkového úřadu soudem podle části páté s.ř.s., je třeba poukázat na rozdíly mezi projednáním restituční věci podle části páté o.s.ř. a mezi rozhodnutím vydaným v přezkumném řízení (zde Ústředím SPÚ), kterým se ruší rozhodnutí pozemkového úřadu a *současně se věc se vrací k novému projednání* podle § 97 odst. 3 správního řádu, jak se stalo v případě žalobkyně. Ke zrušení rozhodnutí a vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí bude správní orgán přistupovat tam, kde bude dosažení souladu rozhodnutí s právními předpisy vyžadovat doplnění dokazování. Zatímco v případě, kdy se některý z účastníků správního řízení dovolá ochrany před civilním soudem podle části páté o.s.ř., je úkolem soudu zjišťovat, zda dotčené zemědělské nemovitosti měly být vydány či nikoliv, na základě rozhodnutí, kterým byla věc Ústředím SPÚ vrácena KPÚ k novému projednání a rozhodnutí (viz výrok rozhodnutí Ústředí SPÚ), je rozhodováno nikoliv o vydání nemovitostí, nýbrž o tom, že věc je vracena k novému projednání, neboť byly zjištěny skutečnosti zpochybňující zákonnost doposud vydaného rozhodnutí pozemkového úřadu. Stručně řečeno napadené rozhodnutí Ústředí SPÚ neřeší restituční věc samu – napadeným rozhodnutím ve spojení s rozhodnutím Ústředí SPÚ nedošlo k nevydání předmětných zemědělských nemovitostí, tato rozhodnutí pouze zrušila výrok o jejich vydání a věc vrátila krajskému pozemkovému úřadu k novému projednání a rozhodnutí. Přestože je rozhodnutí žalovaného v tomto ohledu konečným, nejedná se o definitivní vyřešení restitučního sporu po věcné stránce. Proti novému rozhodnutí krajského pozemkového úřadu se pak žalobce může bránit žalobou, o níž v souladu s § 9 odst. 10 ve spojení s odst. 8 zákona o majetkovém vyrovnání rozhodne soud rozhodující v občanském soudním řízení postupem podle části páté občanského soudního řádu.
41. Uvedené znamená, že přezkum rozhodnutí pozemkového úřadu v občanskoprávním řízení podle části páté o.s.ř. nemůže být vyloučen či zastřen řízením podle § 94 správního řádu, když i řízení podle § 94 správního řádu vede k novému rozhodnutí v restituční věci, o níž je oprávněn rozhodovat soud v občanskoprávním řízení. V souzené věci tedy není důvodná námitka žalobkyně, zopakovaná i v replice, že Ústředí SPÚ zasáhlo svým rozhodnutím do

pravomoci jak krajského pozemkového úřadu, tak soudu povolaného rozhodovat o nároku oprávněné osoby. Na základě rozhodnutí vydaných v řízení podle § 94 správního řádu je krajský pozemkový úřad i nadále nadán pravomocí rozhodovat o oprávněnosti nároku na vydání nemovitostí, byť vázán důvodnými pochybnostmi o některých podmínkách restituce, a přezkum jeho nového rozhodnutí o věci je i nadále v pravomoci soudu v občanskoprávním řízení dle části páté o.s.ř.

42. Na uvedeném nemůže nic změnit upozornění žalobce v podané replice na nálezy Ústavního soudu ČR z r. 2021, které v případě církevních restitucí zpochybnilly úplnost dokazování a posouzení v řízení před civilními soudy ohledně způsobu pozbytí majetku (restitučního titulu) s tím, že přezkumné soudy (Vrchní soud v Praze a Nejvyšší soud) a i Ústavní soud nepochybně řešily obtížný případ atypického důvodu výluky z církevních restitucí. Jde totiž o otázku, která, pokud se týká předmětných nemovitostí, může vstoupit do posuzování restitučního nároku žalobce nejen znovu v řízení před KPÚ, ale případně a s konečnou platností následně i před přezkumnými civilními soudy. Pro případ napadeného rozhodnutí však závěry uvedených nálezů Ústavního soudu netvořily závazný skutkový a právní stav v době napadeného rozhodnutí.
43. Soud neshledal důvodnou ani námitku žalobce dovolávající se ust. § 94 odst. 2 zákona o majetkovém vyrovnání. Podle § 94 odst. 2 správního řádu není přezkumné řízení přípustné, jestliže byl povolen vklad práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí. Tak tomu však v projednávaném případě není. Na základě rozhodnutí KPÚ nebyl povolen vklad práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí. Toto rozhodnutí je totiž způsobilé toliko zahájit řízení o povolení vkladu u příslušného katastrálního úřadu. K povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí však dochází až rozhodnutím katastrálního úřadu vydaným podle § 18 odst. 1 katastrálního zákona. Výluka upravená v § 94 odst. 2 správního řádu tak dopadá výlučně na rozhodnutí vydaná podle § 18 katastrálního zákona a nikoliv na rozhodnutí vydaná podle zákona o majetkovém vyrovnání.
44. Podle čl. 2 odst. 2 Ústavy České republiky státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.
45. Správní úřad může vydávat individuální správní akty tehdy a potud, pokud je tato jeho pravomoc založená zákonem (nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 513/98 ze dne 28. 3. 2000). V projednávaném případě byla pravomoc Ústředí SPÚ vést přezkumné řízení podle § 94 a násl. správního řádu stanovena zákonem a za uvedeného stavu věci byl tento správní orgán oprávněn vydat i rozhodnutí v přezkumném řízení. Napadená rozhodnutí tak byla vydána v souladu se zákonem a ve věcné a funkční působnosti správních orgánů obou stupňů.
46. Ze shora uvedených důvodů Městský soud v Praze neshledal žalobní námitky důvodnými, a proto žalobu jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Soud rozhodoval bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení k výzvě soudu ve smyslu ust. § 51 s.ř.s. nařízení ústního pojednání věci nepožadovali.

47. Výrok o nákladech řízení je dán § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, soud mu proto nepřiznal náhradu nákladů řízení a žalovanému náklady v souvislosti s řízením u soudu mimo rámec jeho běžné činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 27. října 2022

JUDr. Naděžda Řeháková
předsedkyně senátu